

OCTAVI MONSONÍS

Carrer de pas

EDICIONS DE 1984, 2013

► La primera novel·la d'aquest autor de Borriana és un retrat viu i dur de la societat valenciana i d'una classe social desmemoriada i depredadora. Un home madur i benestant ha perdut la memòria. S'escapa de l'hospital i ha de viure al ras. Aviat s'adonarà que la llei del carrer és de vida o mort. A la mateixa València, un altre home, de família aristocràtica, es troba en un moment delicat de la vida. Els dos coincideixen a la porta de la catedral, l'un a missa i l'altre demanant almoïna. Estranya vinculació fruit de la necessitat d'un i de la mala consciència de l'altre, els protagonistes són reflex de la pèrdua d'identitat tan valenciana.

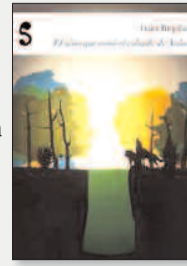

DOMINIQUE ANÉ

Regresar

ALPHA DECAY, TRADUCCIÓ DE MERCEDES CEBRIÁN, 2013

► Es el primer libro de **Dominique Ané**, más conocido por su faceta musical bajo el nombre de Dominique A. Un trabajo breve pero poderoso, que bebe de los ecos oscuros de algunas composiciones del cantautor, y se contagia a su vez por melancolía y por la luz que impregnan toda su obra. Un relato en el que Ané sondea la relación que mantiene con su ciudad natal: Provins (región de Seine-et-Marne). Pocos autores contemporáneos han hablado de la «provincia» con palabras tan exactas. En él, trata de comprender por qué ese lugar no cesa de perseguirlo, pues se enfrenta a un doble sentimiento: atracción y repulsión.

IVÁN REPILA

El niño que robó el caballo de Atila

LIBROS DEL SILENCIO, 2013

► Tras el éxito de su debut, *Una comedia canalla*, **Iván Repila** vuelve y da un giro de 180 grados a su trayectoria: en unas coordenadas de singular despojamiento (dos hermanos atrapados en un pozo), articula, con estilo rítmico y enérgico, que avanza encadenando metáforas inesperadas y construyendo resonancias internas, un relato alegórico de lucha, supervivencia y solidaridad. Una proclama que esconde su voluntad de acción tras un reciclaje de los códigos del cuento popular, que aquí es infantil solo en apariencia, y que puede leerse como el mito de origen de unos tiempos nuevos.

BORJA DUÑO AIXERCH

Ira Klaas

EDITORIAL MORSA, ILUSTRACIONES DE CARMEN SEGOVIA, 2013

► Es la primera novela de **Borja Duñó**, un viaje de ida y vuelta al norte de Japón del que su protagonista, una adolescente española como otra cualquiera, se inicia en la edad adulta. La joven debe escapar para cumplir una intrigante misión familiar en una isla de Japón. Aquí comienza un viaje de equilibrio y aceptación con una prosa intensa, seductora y visible en la que se cuele una profunda admiración por la cultura nipona. Una fascinante historia que transita entre el binomio de la esperanza y la fatalidad. Elementos que transforman a este libro en una pieza de colección y no olvido.

L'aprenentatge és el tema central d'aquests relats, que expliquen les peripècies d'un jove metge destinat en una zona rural i hostil. Una obra primerenca, però que ja conté tot el geni que el gran autor rus explotará més tard en les més conegudes.

Addicció a la morfina

Novel·la

PER PERE CALONGE

■ L'any 1917 i la Rússia prerrevolucionària són el rerefons d'aquestes narracions primerenques de **Mikhaïl Bulgàkov**, tot i que aquells importants fets històrics a penes si s'hi esmenten. És el jove Bomgard, acabat de llicenciar-se en medicina i destinat a Muriévo, a la solitud i a l'aïllament de la Rússia rural, el centre absolut d'aquests relats. Uns relats que són, en realitat, estampes diverses d'un mateix tot: els inicis en la professió d'un metge destinat a un lloc apartat i oblidat del món, on exercir la medicina és gairebé una heroïcitat. I, de fet, aquestes narracions s'ordenen cronològicament; poc o molt, cadascuna reprèn la mateixa història en el punt que l'havia deixat l'anterior; i això ens permet de veure l'evolució en la feina i en la personalitat del jove doctor. Sense mitjans ni instrumen-

MIKHAÏL BULGÀKOV

Morfina. Relats d'un jove metge

► Traducció de Jaume Creus. ► EDICIONS DE 1984, BARCELONA, 2012

tal adient, sense ni tan sols electricitat, completament sol enmig del no-res, el doctor Bomgard ha d'enfrontar-se als elements, a la pròpia inèxperiència i a la incultura dels camperols de la zona per a intentar desenvolupar la seua tasca.

El tema que recorre l'obra de cap a cap té a veure —sobretot— amb l'aprenentatge: amb quines coses aprenem i amb la manera com ho fem. Les pors de la inèxperiència, la pressió de la bona fama del predecessor, la intuïció com a guia en aquells casos en què el coneixement directe encara no ha pogut servir-li d'ajuda. Totes les vegades que —sobretot al principi— el cap li diu

que no en serà capaç, mentre se sorprén escoltant la seua pròpia veu donant instruccions quasi de manera autònoma, i observant com les seues mans avancen cap a la resolució dels casos més problemàtics. Com practica una traqueotomia a una xiqueta que està a punt de morir de diftèria, com assisteix un part amb el fetus girat, o com lluita contra la sífilis que s'estén entre els camperols de la rodalia. És, sense dubte, una de les constants d'aquests relats: la manera d'actuar de l'ésser humà quan s'inicia en un terreny desconegut. Per si no ho teníem prou clar, Bulgàkov ens recorda que no existeixen els herois, que la majoria ens llancem a la batalla posant-nos la màscara de la seguretat davant dels altres, mentre per dins ens diem que mai ho aconseguirem. Però és així com anem fent-les, les coses: dissimulant els dubtes i, de vegades, fins i tot el terror.

Una altra constant és la representació de la solitud del jove metge. La literal, en ser destinat a un llogaret aïllat enmig del no-res; i la metafòrica, assetjat per totes les inseguretats de la inèxperiència en ser anomenat metge principal del lloc uns mesos després d'acabar la carrera. La imatge que l'autor fa servir de manera recurrent per tal de representar aquesta solitud és la de la casa en silenci, dèbilment il·luminada, la foscor absoluta a fora, i la seua figura reflectida als vidres de les finestres. Bomgard s'adona ben aviat que també li toca lluitar contra la incultura dels pacients; manifesta sovint l'enyor de la civilització, en contraposició a la vida de privacions del camp; i mesura la seua solitud en funció de la distància que el separa d'aquella civilització: «Darrere les finestres no hi ha ningú! La

tenebra... Estem aïllats de la gent. Els primers fanals de querosè són a nou verstes de nosaltres, a l'estació del ferrocarril. [...] Els primers fanals elèctrics són a quaranta verstes, a la capital del districte. Allà la vida és agradable. [...] Nosaltres estem sols».

Sembla que aquestes narracions es basen en experiències viscudes pel propi Bulgàkov, que també va exercir de metge rural durant uns anys. Fins i tot l'última, la que es titula *Morfina* i és l'única en què el narrador no és el protagonista directe: l'addicció a la morfina que atribueix a un antic company de facultat, en realitat reflectiria la del propi autor. Sota una aparença relativament freda, en els relats de *Morfina*... s'uneixen tota la força de la literatura i una mirada molt humana sobre el jove metge i les seues pors, que els fan transcendir —de molt— el que seria una nòmina d'anècdotes mèdiques més o menys interessants. L'humor subtil, ben sovint humor negre i tocat d'un cert patetisme, actua de contrapunt a les situacions compromeses a què s'ha d'enfrontar Bomgard, i també contrasta amb la descripció realista i molt plàstica de les intervencions mèdiques. Són justament les accions del metge, més que no allò que d'ell s'hi puga dir, les que més contribueixen a una reeixida construcció del personatge i a dotar-lo de versemblança i de proximitat amb el lector. I, en aquest sentit, cal destacar també la manera tan magistral com Bulgàkov el fa créixer a mesura que avancem en la lectura, des del punt de vista professional i personal: «i allà, sota la claror del llum, en plena nit, en aquell indret remot, vaig entendre què significa el veritable coneixement».

El doble

Pablo Martín Sánchez mira la *Historia* a través de un héroe accidental de su mismo nombre. Una novela resuelta con atrevimiento, brillante y con guiños.

Novela

POR GUILLERMO BUSUTIL

■ En más de una ocasión, los escritores han echado mano del recurso del manuscrito encontrado para reconstruir el pasado de un protagonista con sombras de ficción o con un destello secundario en los desvanes de la *Historia*. También hay autores a los que les gusta convertirse en personajes de sí mismos, elaborados desde la ironía o el distanciamiento, insertándose en una historia en la que se reflejan como voz y personaje narrativo. Pero hasta ahora no había aparecido ninguno que encontrase un fecundo yacimiento literario al buscarse en google sin sospechar que podía toparse con alguien del mismo nombre y apellidos, como le ha ocurrido a **Pablo Martín**

Sánchez. Y esta recreación ficticia de una realidad posible o este regalo del azar con huellas ocultas en la *Historia* (que nunca hay que dar por sentado lo que cuentan los autores al hablar del chispazo que los condujo a una historia), es la que subyace en su excelente novela *El anarquista que se llamaba como yo*.

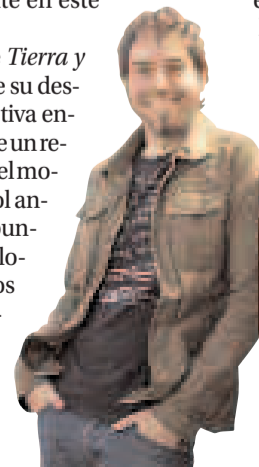
Pocas veces, la primera novela de un autor joven posee la fuerza narrativa, el profundo conocimiento de la tradición, la ambición de lenguaje y estructura y la carnalidad de los personajes, como sucede con el debut en la narrativa larga de Martín Sánchez con la reconstrucción de la infancia y juventud condenada de un anarquista de su mismo nombre, fallecido en 1924 en el patio de una prisión en la que iba a ser ajusticiado, después de que una manipulación militar lo acusase de ser uno de los cabecillas de un fallido intento de provocar la revolución en Bidasoa contra la dictadura de **Primo de Rivera**. Una historia que, ya en el prólogo, rezuma espléndida literatura, rigor documental y guiños de metaliteratura, a la vez que insufla emoción, suspense y la intuición de esconderse un as en la manga por si le sirve en la última mano de la narración.

A partir de estas páginas, el autor del volumen de cuentos *Fricciones* (e.D.a.), compone un sólido personaje que no llora al nacer en el barrio del Desierto, que carece de olfato y al

que el corazón le late en el lado derecho. Señas de identidad poética de un soñador idealista, asombrado con los inicios del cinematógrafo, combatiente en imprentas y en periódicos, enamorado shakesperiano y auténtico héroe barroquero. De su mano, los lectores correrán sin aliento el fresco sepia de una España en crisis, crispada entre la oligarquía, las injusticias, los duelos de clase, los sueños libertarios del anarquismo y la soflama del acomodado izquierdismo aburguesado que representó **Blasco Ibañez** en su exilio parisino, cuyo eco de miseria, inmoralidad y revueltas se vuelve presente en este momento actual.

Martín Sánchez, hijo de *Tierra y Libertad* por las heridas que su destino le provoca, es una emotiva entidad romántica que sostiene un recorrido por los postulados del movimiento anarquista español anterior a la guerra civil, respaldado de atentados fallidos y logros, de traiciones, miedos y delaciones. La vida del protagonista errará por un Madrid galdosiano, por la Barcelona inmigrante y sindicalista, por el frente de Verdún, por una Argentina

convulsa, por zulos y las fronteras geográficas de la vieja utopía revolucionaria. Y lo hará acompañado de espléndidos personajes secundarios como Robinsón, contrapunto de ficción a otras criaturas entrecruzadas que enriquecen unas páginas intensas entre las que es difícil destacar unas sobre otras, por la perfección de la estructura, del ritmo, de las escenografías, de la ficción voluntariamente ambigua y de las reconstrucciones de hechos reales o recreados, igual que el magnífico juicio a los jóvenes anarquistas. El resultado del juego y de la arriesgada apuesta, con el que un escritor mira a la *Historia* a través de un héroe accidental de su mismo nombre, es una novela que conjuga a la perfección el género de aventuras y el daguerrotipo historicista, resuelta con atrevimiento y brillantez que haya que celebrarla.

PABLO MARTÍN SÁNCHEZ

El anarquista que se llamaba como yo

► ACANTILADO, 2012